Schade

Sytze Bottema

Eén van de gevoeligste zenuwen van de mens, zo deelde de volledig gediplomeerde geneesheer-directeur van een Fries ziekenhuis mij mee, één van de gevoeligste zenuwen is de *Nervus financialis*. Daarom meen ik dat we niet licht over het probleem schade heen kunnen stappen. Schade wordt in het algemeen toegebracht aan de bedrijfsmatige kant van uw portemonnee. Krijgt uw hobby of huishouden geldelijke klappen toegebracht door dezelfde oorzaken als boven verondersteld, dan heet dat geen schade. Mijn vrouw kost wel geld maar ik noem dat geen schade. Voor mijn geldelijk nadeel te dienaangaande is de overheid niet aansprakelijk en bovendien doof.

U voelt wel aankomen dat ik begin te lamenteren over de kleine en grote criminaliteit waarin tevens opgenomen de zwarte kraai, de havik en de vos. Als de kolganzen ergens het gras kaalvreten dan krijgt de betreffende boer een vergoeding en als de havik mijn kippen opeet dan moet ik maar een ren bouwen na vergunning van het gemeentehuis. Waarom Nederland niet overdekken met dubbeltjesgaas, we hebben er toch ook voor miljarden guldens dijken omheen gelegd?

Goed, we accepteren dus de ons opgelegde vormen van criminaliteit, maar hoe zat dat vroeger? Wanneer we daar de ouden op na slaan dan vermelden Pavllus Merula (1605) noch Cornelis Jacobsz. van Heenvliet (c.1636) schade door havik of vos. Zij achtten deze soorten zeldzaam of afwezig vooral in Holland dat zij als zeer 'gepopuleert' aangeven. Een duidelijke vorm van schade werd wel veroorzaakt door de onbetrouwbare bewoners van Wassenaer die 's nachts berkerijs en strooisel stalen uit Den Haag en Scheveningen! Werden zij voor de derde keer betrapt dan volgde verbanning. Men werd overigens niet geheel compleet weggezonden want de rechterhand werd wel eerst afgehakt. Maar geen woord over vos en havik.

Zeer verhelderend is de landelijke schade-enquête van 1920. Nederland werd toen op allerlei manieren geteisterd. De huismus voerde de lijst ruimschoots aan. De landbouwvereniging van Bedum keerde 3 cent per mus uit over een totaal van 2500 vogeltjes in 1918 en 1919. Maar er was meer. Een naar schadegeval werd gemeld van een pimpelmees die gaatjes in peren pikte en de kroon spande een 'geele schrijver' een geelgors die in Brabant het wasgoed bevuild had. Daarom proberen de Brabanders nog steeds om hun mestoverschotten in de noordelijke provincies te lozen. Maar niets over vos of havik.

Er fietsen twee meisjes voor mij uit door de Brugstraat. Eentje heeft prachtig lang golvend haar en als ik voor het stoplicht bij de Westerhaven sta kijk ik er met welgevallen naar. Het golft zelfs als ze gestopt is. Dan steekt een bijzonder forse witte rat zijn neus naar buiten over de kraag van haar jas. Je ziet hem denken **stoppen we vandaag voor een stoplicht?** Dan trekt hij zijn neus weer lekker in de warmte.

Het is verheugend dat schade en onheil steeds andere vermommingen bezigen, dat voorkomt gewenning. Als wij een scavenger als de vos beschermen dan zie ik geen reden om nu ook de rat te gaan beschermen. Dat zal dan uw volgende schade zijn als u tenminste een bedrijf heeft.**Nb**